

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sect. 1. Sententiæ adversariorum ponuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95871)

gimus omnia sibi determinare hunc modum agendi, tanta certe colligendum est illam necessitatem non provenire ex limitatione virtutis, sed ex ipsamet ratione agentis. Nam sicut forma ut forma est, requirit ad suum effectum formalem unionem & indistantiam cum materia, nec posset forma aliqua, quamvis fingeretur infinita, dare suum effectum sine illa propinquitate, vel sicut causa finalis ad suam causalitatem requirit propinquitatem per cognitionem, nec potest aliter illam exercere, etiam si maxime infinita sit, ita agens ut agens requirit ad agendum propinquitatem & immediationem cum passio, vel effectu, sine qua non potest agere etiam si infinitum sit. Adde multo minus id posse convenire agenti infinitae virtutis, quia agere in distans esto in aliquo agente possit videri perfectio, non tamen potest esse perfectio simpliciter, sed supposita imperfectione: absolute tamen non est perfectio multoque melius est per se ipsum, & per suam essentiam, & praesentiam ad esse omnibus, si id possit sine distractione, aut diminutione suae virtutis, quia si Deus est in aliquibus, & non est maior ratio de his, quam de aliis in omnibus aequae necessario erit.

QVÆSTIO IV.

Utrum Deus sit in spatiis imaginariis.

SECTIO I.

Sententia aduersariorum ponitur.

PRIMA Sententia est Patris Vasquez, asserentis Deum non esse in spatiis imaginariis extra caelum, eam docet 1. *part. tomo 1. disp. 29. cap. 2.* eandem sequitur Pater Granad. & multi alij, quos ibi citant hi Auctores.

Probat Pater Vasquez 1. ex Patribus, inter quos eam docuisse videtur Textal. *lib. contra Paxeam cap. 5.* his verbis: [Ante omnia Deus erat solus & ipse sibi, & mundus, & locus, & omnia.] Quod si Deus fuisset in illo intervallo imaginario, licet solus fuisset, sibi tamen non fuisset locus; siquidem in alio esset tanquam in loco. Secundo August. *lib. de fide contra Manichaeos. cap. 37.* cum argueret contra Manichaeos vetus testamentum impugnantes, quod multa in eo falsa, & inepta continerentur, contra vero Evangelium tanquam diuinam scripturam suspicerent, contendit, eodem modo contra Evangelium, atque contra vetus testamentum argui posse, ac proinde utrumque eodem modo explicandum esse: mox subiungit; [quia si aliquis ita caecus, ut reprehendere velit illud Domini, quod in Evangelio dictum est, non iurabis per caelum, quoniam sedes Dei est, neque per terram, quoniam scabellum est pedum eius & hoc dicat, quod vos mira dementia dicere soletis, ubi erat Deus, antequam esset caelum, & terra?] &c. Tandem post alia, quae aliqui contra Evangelium possent obicere, subdit: [nonne ignorant ubi caput habeant, & tamen aliquid sibi videntur dicere;] ubi August. stultam esse dixit Manichaeorum interrogationem, ubi esset Deus ante mundi creationem, nulla sane alia de

causa nisi quia alibi quam in se ipso esse non poterat. Idem illa verba *Psal. 122.* [Qui habitas in caelis] ut ostendat, caelos spirituales, id est sanctos viros in aeternum mansuros, non autem caelos corporeos esse Dei habitaculum sic ait: [Nam si caelum istud corporeum, quod oculis videmus, intellexerimus esse habitationem Dei, transitura est habitatio Dei, quia caelum, & terra transient. Deinde antequam faceret Deus caelum & terram, ubi habitabat? sed dicit aliquis, antequam faceret Deus sanctos, ubi habitabat? in se habitabat Deus, apud se habitabat, & apud se est Deus.] Ecce nullum alium locum praeter seipsum ante mundi creationem deo concedit August. quo etiam sensu dixerat Tertullianus de deo, [sibi erat locus, & omnia.] Haec verba August. videtur retulisse Magister in 1. d. 37. ex libro 3. contra Maximinum, cum tamen ibi nihil eorum habeatur. Eidem interrogationi eodem modo responderet Bernardus *lib. 5. de consideratione, longe ante medium*, nam praeterquam quod ostendit ipsum esse in omni loco vniuersi, ita inquit; [salus vero ubi erat antequam mundus fieret, ubi est; non est quod quaeras ultra ubi erat: praeter ipsum nihil erat: ergo in se ipso erat.]

Denique non parum fauet Theodoretus, qui cum sentiat, angelos omni corpore carere, ut referemus infra *disp. 178. quest. 3. in Genes.* ea ratione probat, ante mundum corporeum non fuisse, quia cum natura sua loco definiantur, & circumferantur, hoc est, ita in vno sint, ut ubique esse non possint, nequeunt nisi in corpore aliquo esse; censet ergo in spatio illo inani, & imaginario illos creari non potuisse: cuius ratio licet non probet id, quod contendit, ut disputatione illa patebit, quod tamen ad nostrum attinet institutum ex eius habemus sententia angelos in spatio imaginario esse non posse: quocirca neque extra caelum: atque eadem ratione Deus, cum sit spiritus in spatio illo imaginario esse non poterit, licet non indigeat aliquo loco corporeo, ut existat, sicut Theodoretus putauit Angelum indigere.

Secundo probatur ratione, Deus non potest esse in spatio imaginario: ergo ante mundi creationem non erat, nec modo est in infinito inani, sed solum in seipso: consequentia est euidens, quia cum ante mundi creationem, & supra caelestia corpora nihil reale sit, si Deus ibi constitueretur, foret collocandus in spatio negativo, seu imaginario; unde si probauerimus in eo nec fuisse, nec esse posse, solum supererit, Deum in se ipso extitisse ante mundum, & modo non esse supra caelos. Id vero probatur in hunc modum; id quod vere nihil est, non potest esse locus, in quo res realis existat, sed illud spatium imaginarium nihil est: ergo non potest esse locus in quo entitas realis, ac proinde Deus existat. Consequentia est euidens. Minor etiam est certissima, quia nec est ens reale, si enim aliquid reale esset, foret spatium verum, nec est ens rationis, quia secundum aduersarios, nullo intellectu considerante, datur, & alioqui ridiculum esset Deum, vel aliam entitatem realem vere ubicari in ente rationis, seu in spatio quod sola intellectu fictione spatium appellatur. Maiorem ergo probo, quia locus est qui in se recipit, & vere habet rem, quae dicitur esse in illo. nihil autem non potest habere, aut recipere veram entitatem.

Declaratur amplius efficacia huius rationis, expendendo, quid nomine huius spatij imaginarij significetur, nam vel illud est negatio rei, quae

Quæst. IV. An Deus sit in spatio imagin. 205

quæ in illo collocatur, & hæc omnino tollitur, cum ponitur res, cuius negatio erat, ac proinde omnino impossibile erit, non esse in illa, cum nemo sit in eo, quod illius positione funditus tollitur, vel est capacitas, seu non repugnantia ad recipiendum intra se aliquod corpus. & hoc modo magis verisimiliter explicatur natura spatij imaginarij, v.g. mundus, quantus quantus est, intelligitur existens in spatio imaginario, id est in capacitate quadam negatiua, quæ erat ad illum recipiendum vbi modo existit; cum enim vere ibi productus sit, & non alibi, vere ibi erat capacitas illum recipiendi, & ea concipitur à nobis tam extensa, quam ipse mundus, vt ita in illa constitutus intelligatur. Simili ergo ratione supra totum mundum est non repugnantia, seu capacitas recipiendi alia corpora magis ac magis extensa in infinitum, cum ibi possit Deus creare maiorem, ac maiorem quantitatem sine termino, & ea capacitas concipitur à nobis infinite extensa, & in illa est Deus, fueratque ex æternitate repleturque proinde id, quod replet corpus magis ac magis extensum, quod Deus ibi condere poterat.

Sed hoc ipsum maximè deseruiet ad confirmationem nostræ affectionis, nam imprimis, hæc non repugnantia nihil aliud est, quam possibilitas rei, quæ dicitur non repugnare, sic enim non repugnare hominem, est possibilem esse hominem, aut certe si negatio sit, omnino oritur ex ipsa possibilitate rei quæ propterea non repugnat, quia prædicata eius possibilia sunt, de quo in Metaphysica: ergo ista capacitas, seu non repugnantia ad recipiendum corpus nihil aliud est, quam possibile esse corpus in tali vel tali spatio constitutum: ergo præter ipsum corpus, quod constituitur, & præter positum vbi, quod habet, nullum aliud spatium imaginarium reperitur in quo tale corpus, vel res alia constituitur: ergo præter Diuinum esse, & vbi illius reale non est aliquod spatium imaginarium in quo existat. Confirmatur primo, quia non repugnantia, quæ dicitur spatium imaginarium, vel est aliquid, quod moueri potest ab vno loco imaginatio ad alium, & id est in intelligibile, nec ab aduersariis asseritur; vel est aliquid immobile, ita vt capacitas illa in qua est modo vltimum cœlum in opinione aduersariorum sit affixa determinato illi loco, & ab illo dimoueri non possit, & id etiam reiecitur, quia inde inferitur aliud esse capacitatem illam negatiuam, aliud vero locum, cui affixa est; petam ergo quisnam sit ille locus, non enim est aliquid reale, cum sermo sit de spatio imaginario; nec aliquid rationis, quia ante omnem considerationem intellectus asseritur eiusmodi spatium, vt realiter, & non fictitè sit res in illo, nec est aliqua negatio, quia hæc secundum aduersarios est ipsa capacitas, seu non repugnantia, & præter illam explicari oportet quid sit illud cui affixa est.

Responderi potest ipsam capacitatem negatiuam, seu non repugnantiam seipsa esse immobilem, & affixam sibi ipsi, nec esse necessarium aliud spatium comparatione, cuius sit immobilis, cum illa sit ratio propter quam corpus, vel res alia ibi constituta immobilis, & fixa permaneat. Sed hanc solutionem refellit secunda confirmatio, quia ista capacitas, seu non repugnantia non est ratio propter quam res immobiliter existit in loco, id enim potius ab vbi positum & reali prouenit: ergo ipsa non est formaliter immobilis per se ipsam: ergo aliquid aliud assignandum est, in quo res dicatur existere, si verum sit illam esse

posse in spatio imaginario; cum autem id non possit assignari, dicendum est rem non esse in spatio imaginario, sed vel in loco reali, quando ille fuerit, vel in se ipsa quando alius locus verus defuerit.

Confirmatur tertio, quia non repugnantia, vt res aliqua sit, non est aliud, quam rem posse esse: ergo non repugnantia immobilis nihil aliud est, quam posse esse rem immobilem: ergo tota immobilitas spatij revocatur ad locum intrinsecum seu ad vbi reale, quod suapte natura est immobile: ergo immobilitas loci imaginarij nihil aliud est, quam possibilitas veri vbi, seu loci realis, ac proinde in isto & non in ipso loco imaginario erit res quando immobiliter dicitur existere.

Confirmatur quarto, quia nulla res quando producit, dicitur vilo modo esse in non repugnantia vt producat: ergo nulla res quando vbicatur, dicitur esse in non repugnantia, vt vbicetur, ac proinde nulla res est in spatio imaginario. Antecedens declaratur, quia vere possibilis est homo, ac proinde non repugnat illum produci, nemo autem dicit, quando producit, quasi recipi, vel constitui in sua non repugnantia: similiter non repugnat effici albedinem in pariete, & tamen quando efficitur, non dicitur poni in non repugnantia, sed in subiecto, si illud habeat, vel si res sit expers subiecti, dicitur existere in se ipsa. Consequentia vero probatur, quia ita se habet non repugnantia rei ad sui existentiam, sicut non repugnantia vbicationis ad existentiam ipsius vbicationis: ergo sicut res, cum accipit esse, non accipit illud in sua non repugnantia, nec fingitur vlla capacitas in qua illud recipiatur, ita, cum res vbicatur, non ponitur in sua non repugnantia, nec fingi oportebit vllam capacitatem negatiuam, à qua recipiatur.

SECTIO II.

Nostra sententia ponitur.

Deus actu præsens est extra mundum in infinitis spatiis imaginariis, seu in capacitate illa infinita extra mundum existente, apta repleti corpore, & in qua potest Deus producere. Hæc est plausibilior sententia inter probatores Theologos.

Probatum primo autoritate Sacre Scripturæ, 3. enim Regum 8. dicitur cœli cœlorum te capere non possunt, supra quæ ait Athanasius oratione contra Gregales Sabellij in medio: atqui inquit si genitus est extra genitorem existit, & ab eo diremptus est. Minime genitum; quinimo indiremptum oportet esse Verbum quod existit in Deo & extra Deum non apparet; quo enim in loco foris apparuerit quum omnia Deus, vt in scripturis est, adimpleat: cœlum, & terram ego repleo, dicit Dominus. Istius modi præstigijs Filij generationem eiusque à Patre æternum progressum: & cum parte coexistentiam subuertere conantur, quum integer per se, & solidus sit Pater, integer quoque, & solidus sit Filius. Discant igitur se non intelligere, neque quæ dicunt, neque quæ asserunt, quum Deum in loco circumscribunt, Filiumque denno alio in loco consistere imaginantur, eosque sedibus distinctos esse: illum quidem hic, alterum vero alibi; siquidem genitus sit, & seorsum à Patre alitersus apparuerit. Quis locus quietis meæ dicit Dominus? cœlumne? atqui